

La noche de los girasoles

Jorge Sánchez Cabezudo, 2006

L'atzar creua les vides d'uns personatges que quedaran marcats per la fatalitat. Quan la violència es posa en marxa resulta gairebé impossible aturar-la.

Un altre cinema espanyol

En els darrers anys, cada cop que surto d'una pel·lícula de cinema espanyol, de les que es distribueixen amb una certa normalitat, em trobo que acostuma a estar signada per alguna de les «A», insignes del cinema del país i jo, una mica ensopida, em pregunto si hi ha un cinema més enllà d'Almodóvar i Amenábar. Quan gairebé ja em semblava que el relleu de les tres «B» del nostre cinema -Bardem, Berlanga i Buñuel-, estava sentenciat a les dues «A», comencen a aparèixer unes altres filmografies; i no em refereixo a Fernando León de Aranoa o Itziar Bollaín que sota una pàtina de denúncia estan sotmesos als rigors dels cinema més comercial i de gran consum. Estic parlant d'una altra generació que em fa pensar en les possibilitats d'un cinema que té com a horitzó alguna cosa que va més enllà de la taquilla i la fàcil implicació emocional de l'espectador.

Em refereixo a noms com Daniel Sánchez Arévalo i la seva òpera prima *Azuloscurocasinegro* que va competir en una secció paral·lela de Venècia. Roger Gual i Julio Wollovits que després de la seva *Smoking*

room, han seguit amb propostes crítiques amb la generació dels seus pares, com en el cas de *Remake* o totalment trencadores, en una línia quasi kafkiana, com *La Silla*.

Albert Serra, sense deixar-se emmotllar ni un centímetre ha conquerit Cannes amb el seu *Honor de cavalleria*; una visió molt personal, -i catalana- del Quixot. Jaime Rosales ha estat capaç de fer propostes com *Las horas del día*, on un assassí en sèrie es camuflava darrera el taulell d'una merceria. Marc Recha reconegut a Locarno i Cannes ha fet la proposta de «biopic», més original i suggeridora dels darrers temps sobre Ramon Barnils a *Dies d'agost. La leyenda del tiempo*, en una línia molt personal, és la proposta del cineasta gironí Isaky Lacuesta sobre Camaron de la Isla. El documental de creació, tot i la mort de Joaquim Jordà, té noms per al relleu com José Luís Guerin o Mercedes Álvarez.

Jorge Sánchez-Cabezudo, de qui presentem avui la seva tercera pel·lícula, és un altre dels cineastes

representants d'aquesta jove generació que, amb el seu treball, han aconseguit que algunes coses es moguin en el cinema espanyol.

És possible que en els anys anteriors, calgués crear una indústria preocupada pels aspectes econòmics per tal de poder donar marge de maniobra als nous creadors però, sigui com sigui i superada aquesta etapa, es feia necessari aquest nou alè dins les nostres ensopides sales de cinema.

Una sòbria complexitat

El primer fet diferencial de *La noche de los girasoles* és que, des d'un principi, només l'espectador sap tot el que passarà. És com si ens deixessin jugar a ésser Déu, sabent quin és el destí invariable dels personatges-titelles que es veuen abocats a un determinisme absolut. Per aquest motiu el que el director ens regala com un privilegi sobrehumà, acaba esdevenint una mena de turment de Tàntal i, per més que avancem, sabem que és impossible deslligar els personatges de l'entramat pervers que s'ha teixit.

Un gris viatjant d'aspiradores industrials (Manuel Morón), protegit per un paisatge aïllat, intenta violar una jove (Judith Diakhate), un espeleòleg (Carmelo Gómez) i el seu ajudant es veuen pressionats a l'hora de valorar l'interès d'una cova recentment descoberta que pot donar al·licients turístics a una comarca deprimida; dos homes que són els darrers habitants d'un poble abandonat ja fa anys (Cesáreo Estébanez i Walter Vidarte), repeteixen una ancestral història fraticida; un guàrdia civil (Vicente Romero) amb poca vocació i problemes matrimonials i els seu sogre (Celso Bugallo) un altre número a punt de jubilar però amb fermes conviccions morals, són els personatges de les sis històries, separades per titulars, que formen part d'un complexa entramat que parteix d'un equívoc: la confusió d'un home vist a través d'un retrovisor i acaba amb una mort totalment gratuïta.

Tot i que sabem molt de la història i això és precisament el que més ens fa patir, Sánchez-Cabezudo va deixant anar, a cada pas, la informació necessària per produir un seguit de canvis en la nostra identificació amb els personatges i acabar enfonsant-nos en un estat de desassossegament emocional, generat pel seu domini del timó al fer-nos navegar en el relativisme moral.

La seva capacitat a l'hora de retratar la duresa d'un món rural en vies d'extinció i els seus lligams amb una ciutat que hi viu d'esquenes, ens retorna a la duresa d'aquell món de *Sangre Fácil* on Frances McDormand interpretava l'Abby, una policia honesta que volia arribar al fons d'un altre entramat sense sentit farcit de personatges marcats per l'atzar i la fatalitat.

Possiblement sigui aviat per reconèixer en Jorge Sánchez Cabezudo un seguidor de l'estil Cohen però, si més no, cal destacar la seva capacitat narrativa, tant a nivell de guió com de planificació. Uns valors que no es fonamenten en l'artifici i l'engany sinó en una sobrietat milimetrada que impacta directament en les nostres línies de flotació.

Fitxa tècnica

Tècnics

Director i guionista: Jorge Sánchez-Cabezudo
Productor: Enrique González Macho
Muntatge: Pedro Ribeiro
Fotografia: Angel Iguácel
Direcció artística: Diego Modino i Alberto Sánchez-Cabezudo
Música: Krishna
Nacionalitat: Espanyola
Durada: 123 minuts

Actors

Carmelo Gómez: Esteban
Judith Diakhate: Gabi
Mariano Almeda: Pedro
Manuel Bugallo: Amadeo
Walter Vidarte: Amós
Mariano Peña: Rovira
Cesáreo Estébanez: Cecilio
Nuria Mencía: Raquel
Vicente Romero: Tomás

Filmografia

2006

La noche de los girasoles
1996

La gotera

1996

Mustek